
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

SZÁRNYAK

Zsoltár 55,5-9: Zsoltár 61,5

2017. JANUÁR 29.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 61. zsoltár

Imádkozunk: Magasztalunk, Mennyei Atyánk, mert kegyelmedet és hűségedet kirendelted számunkra minden nap, mert hordoztál, megőriztél és megtartottál bennünket, megóvtál bajtól, veszedelemtől, kiterjesztetted szárnyaidat felettünk. Köszönjük, hogy betegségből gyógyítottál, szomorúságban vigasztaltál, erőtlenségeinkben erővel segítségünkre siettél, lelkünk homályában világosságoddal fényt gyűjtöttél, Igéddel buzdítottál és bátorítottál. S köszönjük, hogy erősen bepecsételted szívünkbe és jó-téteményeiddel megerősítetted, hogy gyermekeiddé fogadtál bennünket, öröklétre hívtál, hogy színed előtt örökké Neked örvendezzünk. Hálánk szavát és dicséretünket alázattal is mondjuk, mert megkövэрítettük szívünköt, nézvéen néztünk és nem láttunk, hallván hallottunk és nem értettünk, engedetlenek és lázadók voltunk. Nálad van a bocsánat és ehhez folyamodunk most, hogy feloldoz és megújíts, hogy Neved dicsőségére és embertársaik javára éljünk. Így kiáltunk most: küldd el Lelkedet, ragyogtasd ránk Igéd világosságát, áldj meg bennünket Krisztusunkért, szabadító Urunkért. Ámen

Textus:

Az én szívem reszket bennem, és a halál félelmei körülvettek engem.
Félelem és rettegés esett én reám, és borzadály vett körül engem.
Mondám: Vajha szárnyam volna, mint a galambnak! Elrepülnék és nyugodnám.
Ímé, messze elmennék és a pusztában lakoznám.
Sietnék kiszabadulni e sebes szélből, e forgószélből. (Zsoltár 55,5-9)

Hadd meneküljek a te szárnyaid árnyéka alá! (Zsoltár 61,5)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Ma szárnyalni fogunk vagy legalábbis megpróbálunk szárnyalni. Nekünk, magyaroknak egyébként a szárnyalás nem nagyon megy, ahogy Ady Endre mondja:

Föl-föl dobott kő, földedre hullva,
Kicsi országom, újra meg újra
Hazajön a fiad.

Fölszárnyalunk, aztán visszaesünk. De nem Ady Endre volt az első, aki ilyen hasonlatokat alkalmazott. A legélesebben, talán a zene okán, Kecskeméti Végh Mihály 55. zsoltárjáról írt parafrázisa jut eszünkbe, a Psalmus Hungaricus, amely Kodály Zoltán művében mindannyiunk lelkét áthatja. Így szól ez:

Hogyha énnékem szárnyam lett volna,
Mint a galamb, elröpöltem volna;
Hogyha az Isten engedte volna,
Innét én régen elfutottam volna. (Református Énekeskönyv, 263. dicséret)

Ezt olvassuk tehát az 55. Zsoltárban. Itt olyan szárnyakról beszél a zsoltáros, amit most hadd nevezzek el így, nemcsak jelképesen, valóságos értelemben is: ezek az emelő szárnyak, vagy a menekülő szárnyak. Arról beszél Dávid ebben a nagy panasz-zsoltárban, hogy nem elég, hogy mindenféle ellenség körülveszi, hogy rettentő sok baja, küzdelme, harca van, ez mind nagy teher, ezek miatt sokat könyörgött Istenhez, hogy szabadítsa ki bajból, veszedelemből, háborúságból, gyűlölködésből, ellensége torkából – de a barátok! Ez bizony, különös zsoltár, a barátokról szól. A barátokról, akikről egyszer csak kiderül, hogy nem is voltak barátok, a barátokról, akik ellenséggé lettek, a barátokról, akik hátat fordítottak. Mi több, a barátokról, akik – amint mondja – akik a tenyeremből ettek, aztán a sarkukat emelték ellenem, a barátokról, akikben megbíztunk, de most árulóink lettek. Általános iskolában, legalább is mifelénk, rendre gyakoroltak szünetben egy ostoba játékot. Odajött két barát, beszélgetni kezdtünk, aztán egyik meglökte a vállamat, én meg hanyatt estem, mert egy harmadik direkt ezért leguggolt mögöttem. Ostoba kis gyerekjáték volt ez. Ha ellenség jön velem szembe, nyomban körülnézek, mi van körülöttem. Ezt a felbuktatót tehát csak a barátok tudják megcsinálni. És lám, erre a gyerekjátéokra emlékezünk évtizedek múltán is. Mennyivel inkább arra, ha elbántak velünk a barátaink, akiknek a kezére adtuk az életünket, akiknek kinyitottuk a lelkünket, akik a bizalmasaink lettek. Nagy panasz-zsoltár ez, és ezért is sóhajt, kiált Dávid: ha szárnyam volna, mint a galambnak, akkor én azon nyomban elrepülnék, kimenekülnék a pusztába, kivonnám maga-

mat ebből a rettenetes helyzetből, és nyugodalmam lenne. Egyszóval, ez a szárny afféle emelőszárny. Ritka kifejezés. A Bibliában, héber nyelvben, több szó is van arra, hogy szárny, ez a madárszárnyat jelenti, leginkább a sas szárnyát, aki kiterjeszti szélesre, és nagy, felséges nyugalommal, de mérhetetlen gyorsasággal emelkedik a magasba és tűnik a szemünk el elől. A Jelenések könyvének 12. részében is hallunk erről, ahol János a nagy látomásában leírja az anyaszentegyház nyomorgatását, rettenetét, egy szülő asszonyhoz hasonlítja, aki már vajúdik, és oda áll elé Isten ellensége, a fenevad, és várja, hogy amikor megszüli gyermekét, elragadja és elpusztítsa. Ez az anyaszentegyház mindenkori, emberileg szólva kiszolgáltatott állapota, de azt írja János: és akkor szárny adaték az asszonynak, hogy elmeneküljön. Ez pedig az anyaszentegyház megtartásának a csodája. A Dávid zoltárában mégis csak ott cseng a fülünkben: ha szárnyam volna, vagy ahogy Kecskeméti Vég Mihály mondja: ha nekem az Isten engedte volna, akkor én már régen elrepültem volna. Bizony, nem vagyunk mi hősök, még ha az apostol arra is tanít bennünket, hogy vegyük föl a Lélek fegyvereit és szálljunk szembe a gonosszal. Bizony, vannak olyan helyzetei az életünknek, amikor elrepülnénk, elfutnánk, mondjuk ki: megfutamodnánk, mert egyszerűen a pusztá életünk megtartásáról van szó.

A 61. zoltár azonban egy egészen más képet hoz eléink. Azt olvassuk, így sóhajt Dávid: elepedt a szívem, szabadíts ki engem a nyomorúságból, vigyél el engem a sziklára, itt vagyok a föld szélén, Te vagy az én menedékem, erős tornyom, hadd lakozzam sátorodban mindörökké, *hadd meneküljek a Te szárnyaid árnyéka alá.* Ez egy másik szárny. Ezt sokkal többet olvassuk, sok zoltárt lehet idézni, például, 17.-et, de a legtöbbit a 36.-at szoktuk idézni, kedves zoltárunk ez: az emberek Isten szárnyának árnyékába menekülnek. Az 57. zoltár is beszél erről, és itt, a 61. Zoltár is. Ez a szárny oltalmazó szárny. Hadd meneküljek szárnyaid árnyéka alá! Itt nem a sast látjuk, vagy nem a galambot, tehát nem a felszárnyaló madarat, aki szinte a szemünk láttára röppen ki a csapdából, a veszedelemből. Itt tyúkanyót látjuk. Jézus is így idézi, amikor elsiratja Jeruzsálemet, Máté evangéliumában és Lukács evangéliumában is olvassuk: Jeruzsálem, Jeruzsálem, hányszor akartalak összegyűjteni, mit a kotlós a csibéit a szárnya alá, de te nem akartad. (Mt 23,37)

És ha ezt a kettőt összetesszük, ezt látjuk: egyrészt a mi nagy és erős sóhajtásunk, hogy kirepülhessünk a bajból, a veszélyből, akár a pusztaságba, akár a világ végére, és, másrészt, ez a másik sóhajtás, hogy Isten rejtessen el szárnyai alá, oda hadd meneküljünk, – ez a kettő a keresztyén élet egy nagy titkát mutatja meg. Ez a titok pedig abban van, hogy nincsen mindig igazán erőnk, képességünk, módunk arra, hogy elszárnyaljunk. De lehet, hogy nem is kell. De lehet, hogy Isten nem is engedi. Pál apostol sok helyen, különösen börtönből írt leveleiben, használ egy szép szót: állhatatosság. Sokféleképpen lehet amúgy fordítani: hosszútűrés, szilárdság,

mozdíthatatlanság, helyben maradás. Azé az állhatatosság, akinek nem adatott szárny, de meg is értette, hogy miért nem adatott neki szárny. Ez a helytállás nem szerencsétlenség, hanem hosszútűrés.

Amikor Dávid, az 55. zsolttárban, felsorolja az összes körülményt, először szól persze az ellenségről is, de ezzel csak fokozza, amit a barátairól kell mondania – a csalódásokról, az árulásokról, a hűtlenségről. Miattuk mondja: reszket bennem a szívem, a halál félelmei vetek körül, félelem és rettegés esett rám, borzadály fogott körbe engem. Igen, csak borzongani tud az ember, amikor onnan szorítják meg, onnan támad a baj, onnan jön a veszedelem, ahonnan nem számít rá. És ahogy olvassuk a zsolttár sorait, végig ezt a küszködést érezzük ki belőle, – és mindannyiunk küszködése lehet. Uram, engedd meg nekem, hogy most, éppen ebből a bajból, veszedelemből, nyomorúságból, megalázottságból, kétségbeesésből, kilátástalanságból, amibe belekeveredtem, hirtelen kirepülhesek. De nem lehet. Isten nem hallgatja meg ezt az imádságot. Vagy ha meghallhatja, akkor a 61. zsolttárt is ide kell olvasnunk, ahol így kiált Dávid: már itt vagyok a föld szélén. Lám, valami ügyes mozdulattal, sikerült kimenekülnöm, sikerült kiszabadulnom, messze repültem. De ez az elrepülés, a Biblia szava szerint, mindig valami végességet jelent. Hadd szóljak néhány szót erről. Jób, amikor az emberi életről elmélkedik, az kérdezi: mi az ember, mennyit ér az ember? Az egyik helyen azt mondja, hogy az emberi élet elszáll, elröpül, mint egy álom (Jón 20,8). Vannak, akik úgy ébrednek reggelenként, hogy emlékeznek arra, hogy mit álmodtak. De ha nem mondják el vagy nem írják le, mit álmodtak, délre el is felejtik, – elrepül az álom. De Jób mond egy másik képet is, és ez hihetetlenül megrendítő: olyanok az emberek, mondja, mint amikor felfelé száll, felfelé röpül a szikrázó parázs (Jób 5,7). Aki már rakott tábortüzet, és beleotort egy kicsit a parázsba, láthatta – főleg éjszaka - hogy főlészálnak a szikrák, majd eltűnnek. Ragyogtak, de már nincsenek. Ennyi az ember, ennyi az embervilág, fölfelé szálló, szikrázó parázs. Más helyeken, ugyanezzel a szóval azt fejezi ki a Biblia, hogy elfárad valaki – vagyis elszáll az ereje. Kiszállt belőle az erő, összerogy. Vagyis, amikor a zsolttáros azt mondja, hogy ha szárnyam lett volna, nyomban elröpültem volna, akkor költői finomsággal azt érzékelteti, hogy bár a szívünk meg az ösztönünk, az élni akarásunk arra készítet, hogy elröpüljünk, de veszélyes ez a menekülés. El lehet jutni, mondja a 61. zsolttárban, a világ szélére, a semmi peremére. Igen, időnként haragszunk Istenre, perlünk Vele, panaszéneket mondunk, idézzük a Psalmus Hungaricust: hogyha nekem szárnyam lett volna, mint a galamb elröpültem volna, ha az Isten engedte volna – de veszélyes ez a röpülés.

Annak idején, kis gimnazista voltam, 14 éves, amikor Debrecenben, a Nagytemplomban bemutatták a Debreceni Zsinat 400 éves évfordulójára a Psalmus Hungaricust. Ültünk fenn a karzaton és bámultuk a nagy egyházi gyűlést, az országból mindenhonnan jöttek a gyülekezeti delegátusok.

Egyszer csak azt vettem észre, hogy édesapám és a sárbogárdi gondnok, Kiss Pista bácsi is ott ülnek valahol lent. Édesapám nem írta meg, hogy jönni fog a kollégiumba, ő csak az ünnepségre jött. De persze az ünnepség után találkoztunk a templom előtt, de már indultak is haza. Odalépett hozzám, egy pár szót mondott az otthoni dolgokról, átadta az ügyeletet zsebpénzt, aztán csak annyit mondott: kisfiam, ha én nékem szárnyam lett volna, mint az galamb, elröpöltem volna... Én akkor azt hittem, hogy csak visszaidézi, amit az imént hallott. Évtizedek múlva kellett megértenem egy magyar ember sóhajtását, amelyben sok magyar ember sóhajtása benne volt, és lehet, hogy még ma is benne van. Sokan elrepülnek, sokan elmennek, sokan kimenekülnek, – és ha úgy alakult volna, ha nekem is az Isten megadta volna, úgy intézte volna a dolgokat, a körülmények úgy alakultak volna, ha nem húzott volna vissza valami tehetetlenség, valami lehetetlenség..., bizony, elrepültem volna. Hallottam később öregségében egy házaspárt vitatkozni. 1956-ban nem mentek el, a férj pedig kárhóztatta a feleségét, mondván, mert olyan nehézkes voltál, mert akkor is anyád szoknyájába kapaszkodtál, a rokonokra hivatkoztál. Aztán itt maradtunk és nem jutottunk egyről kettőre. Nagyon sok útja, módja van ennek, amikor valamiféle panaszban kimondjuk ezt is. Mégis, mindegyre hadd tegyem mellé a 61. zsoltárt és a többit is, ahol Dávid már így kiált: engedd meg Uram, hogy szárnyaid alá meneküljek – innen a világ végéről, ahova elrepültem.

Tehát két féle szárny van: van egy emelő, messzire röpítő szárny, ez az én szárnyam – és van egy másik szárny, elrejtő, oltalmazó, ez az Isten szárnya. És ha itt kell maradni, megállni hosszú tőrőnek és háládatosnak lenni, akkor éppen ebben értjük meg azt, amit aztán Dávid már az 55. zsoltár végén is elmond. Ezt eddig felfüggesztettem. Igen, nem repülhetett el, neki is ott kellett maradnia, és meg kellett értenie azt is, hogy ha a bajból és a veszedelemből kirepült volna, akkor éppen onnan röpült el, ahol Isten különös módon akart vele bántani. Azt mondja az 55. zsoltár végén Dávid: *vessed a te terhedet az Úrra, Ő gondot visel rólad és nem engedi, hogy valamikor is meginogjon az igaz. Az állhatatosság, a hosszútűrés, az alulmaradás, – ez az Istennek az egyik útja velünk. Ott maradni, nem elfutni, nem elröpülni, nem meghátrálni, nem azért könyörögni, hogy hadd dobáljam ki Uram – hadd használjak egy másik hasonlatot – a léggömbből a terheket, mert akkor följebb tudok szállni, – hanem ott maradni, vagy még inkább: odamenekülni hozzá, a szárnyai alá húzódni, mert ott van velünk dolga. És ott vár bennünket.*

Mást is látunk itt. Amikor Jézus Krisztus a Gecsemáné kertjében előre ment imádkozni, magával vitt három tanítványt, s azt mondta nekik: maradjatok itt, és vigyázzatok. Az imádságnak és az agóniának ezen az óráján így könyörög: Atyám, ha lehetséges, müljék el tőlem a keserű pohár. Mindazáltal, ne az legyen, amit én akarok, hanem az, amit Te akarsz. Amikor visszamegy a tanítványokhoz, aludva találja őket, – pedig azt mondta

nekik, hogy maradjatok itt és vigyázzatok. Maradni és vigyázni, virrasztani, maradni és keresni az Isten akaratát, ez ennek az állhatatosságnak, hosszútűrésnek a belső története. A 61. zsoltárban Dávid már nem akar repülni, mert megtapasztalta élete sok viszontagságában, hogy ha szabadításra van szüksége, akkor Isten ott fog megszabadítani, ahol annak meg kell történnie. Ha gyógyulásra van szükségem, Isten a betegágyon fog meggyógyítani, ha vigasztalásra van szükségem, a ravatal mellett fog megvigasztalni, ha erőkre van szükségem, akkor a gyenge helyzetemben fogja ezeket az erőket megadni. Ha azért imádkozom, hogy világítsa meg az utamat, akkor a sötétség kellős közepén fogja világosságát felragyogni, ha azért könyörgök, hogy hárítsa el fejem fölül a veszedelmet, akkor ezt a veszedelem kellős közepén fogom megtapasztalni. És ha elrepültem volna, ha kikapcsolódtam volna, ha dezertáltam volna, ha leléptem volna a bajokból? – ki tudja? Milyen szépen kéri a 61. zsoltárban Istenét a zsoltáros, hogy *terjessze* ki szárnyát, hogy *ő* beférjen alá.

Mint jeleztem az Ószövetségben több szó fejezi ki a szárnyat, az egyik emelő, röptető, menekítő szárny, - és ezt leginkább a sassal kapcsolatban használja az Ószövetség. Ez az a kiterjesztett, siklórepülést biztosító szárny, amely felemel a magasba, és szelek szárnyán repít. Istenről is mondjuk a 18. zsoltárban: szelek szárnyán repül. A másik szárny a kotlósé – , a kotlós nem tud repülni, de ki tudja terjesztetni a szárnyát. Ez a védelmi szárny. Ezt azért fontos ennyit hangsúlyozni, mert ugyanezzel a szóval, ezzel a kotlós-*szárnyal* fejezi ki az Ószövetség azt, amikor valaminek a szélire, peremére jutunk. Például, ugyanezzel a szóval fejezi ki az épület-*szárnyat*, de még a ruha szárnyát vagy a köpenyt is, S ha valakinek a köpenye alá bebújunk, akkor valaminek a széle, szegélye alá bújunk. Amikor pedig Dávid azt mondja: Uram, hadd rejtőzzem el szárnyaid alá (szárnyaid árnyékába), akkor ezzel azt a határhelyzetet jelöli, amikor még kívül vagyok Isten szárnyain és ez a kint-létem azt jelenti, hogy még benne vagyok a veszedelemben, és nincs több erőm, csak egy lépés vagy egy mozdulat. De az a kiterjesztett szárny, azok a szélek, akár a föld széle is lehet az, nos, ez éppen elér addig, hogy én be tudjak alája húzódni.

Ha énnekem szárnyam lett volna, mint a galamb, elröpültem volna – panaszkodik Dávid, panaszkodik Kecskeméti Végh Mihály, éneklí sok magyar a Psalmus Hungaricust, tolul fel a szívünkben sokszor! De tegyük oda mellé a másik tapasztalatot. A vágy mellé tegyük oda a tapasztalatot, az elvágyakozás mellé tegyük oda Isten megmentő jóságát. Akkor egy csoda is megtörténik az életünkben. Ézsaiás próféta az életünk megújulásáról szólva, ezt mondja, hogy a legkülönbek is megfáradnak (Ézsaiás 40,29-31). De akik az Úrban bíznak, azoknak ereje megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, – de nem azért, hogy elrepüljenek vagy elmeneküljenek. Szárnyra kelnek, felszállnak, felmagasodnak, hogy az Isten szabadító dicsőségét hirdessék.

Sokszor tolul a szívünk nekünk is, sokszor kérjük mi is: adjon szárnyakat

Isten, menekítsen ki, hadd repüljünk el! Volna nekünk a biztos menedékünk, elkészítettük azt magunknak. Mégis, inkább, azt hiszem, azt kell kérnünk, hogy rejtse el szárnya árnyéka alá. És ezt kérhetjük is, mert az Úr Jézus Krisztus nem szállt le a keresztről. Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről, szabadítsd meg magadat, szabadíts meg bennünket is – így kísértették agóniájában. Ő azonban teljességre vitte a szenvedést, egészen haláláig, hogy halála és feltámadása által biztos utat készítsen nekünk a kegyelem királyi székéhez, ahol kiterjesztett szárnyal ott állnak a kerubok, ahol Isten kegyelmének kiterjesztett szárnya vár, ahol segítséget, oltalmat, szabadulást kapunk mindig, minden szükséges időben. Szárnyaid árnyékában rejts el engem!

Ha volt a 16. században egy Psalmus Hungaricus, jó lenne, ha lenne, ha születne egy a 21. században is – nincsen messze egymástól a kettő; mind a kettőt Dávid énekelte: az egyikben vágyakozik, a másikban boldog tapasztalatot mond. Adja Isten, hogy miénk legyen ez a boldog tapasztalat is. Ámen

Imádkozunk! Köszönjük, Mennyei Atyánk, hogy szent hívással hívsz önmagadhoz, hogy Nálad oltalmat, erőt, életet találjunk. Kérünk a betegekért, gyászolókért. Könyörgünk a megcsaltakért, akiket barátaik, bizalmasaik hagytak magukra, akiknek nincsen hova fordulniuk, végső magányban vannak. Szárnyad árnyékát terjeszd ki fölöttük, légy a bizalmasuk, megtartójuk és oltalmazójuk. Te vagy minden jónak kiapadhatatlan forrása.

Könyörgünk a mi népünkért, ezért a szétszórt, meggyötört, vergődő magyar népért, ezért a szárnyas népért. Annyian röpülnének, mennének a világ végére is! Engedd, hogy a biztos oltalmat megtaláljuk, aki Te magad vagy, hogy szárnyad árnyékába menekülhessünk. Könyörgünk az üldözött keresztyénekért szerte a világon! Annyi nyomorúság, veszedelem, baj, áruság éri őket, annyi minden fenyegeti az életüket, – adassék nekik szárny, mert nekik kell a szárny, mint a napba öltözött asszonynak, hogy megmeneküljön veszedelem, üldöztetés, halál és pusztulás elől. És bennünket is Mennyei Atyánk, akik most hallottuk Igédet, erősíts és újíts meg, mert a mi erőnk elfogy, sokszor meglankadunk. Újíts meg bennünket, hogy szolgálhassuk nagy Neved dicsőségét és betölthessük mindazt, amire rendeltél minket szent akaratod szerint. Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU